

Gemeente Amstelveen
Gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht
redengevende omschrijving

adressen : Roemerdorpstraat 1 tm 11, Middeldorpstraat 17 tm 25 (oneven)
postcode : 1182 HW en 1182 HX
naam object : woningcomplex bestaande uit 16 woningen
kadastraal : sectie G nrs 3415 tm 3431 (woningen) en G 3427, 3384 en 4207
(openbare ruimte)
bouwjaar : 1915
architect : architect W. Pool, woningbouwvereniging Amstelland

Afbeelding 1.

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

De bedoeling van een beschermd stads- of dorpsgezicht is dat het straatbeeld, het karakter en de hoofdstructuur van het beschermde gebied in stand blijft, en dat de functionele ontwikkeling in hoofdlijn blijft aansluiten op de historische ontwikkeling. Het doel van een aanwijzing is niet om het gebied te ‘bevriezen’ of ‘op slot te zetten’ en de individuele panden in het gebied zijn niet per definitie beschermd als gemeentelijk of rijksmonument. De bescherming van het stads- of dorpsgezicht heeft tot doel om ontwikkelingen en veranderingen aan gebouwen, zichtbaar vanuit het openbaar gebied, of de openbare

ruimte zelf in het beschermde gezicht meer bewust te doen toetsen aan de historische karakteristieken van het cultuurhistorisch waardevolle gebied.

Voor panden binnen een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht geldt de bescherming voor gevels en dakvlakken gericht naar de openbare ruimte. Voor wijzigingen aan deze onderdelen is een omgevingsvergunning nodig voor het onderdeel 'handelen met gevolgen voor monumenten'. Dit geldt niet alleen voor wijzigingen aan het gebouw, maar voor alle wijzigingen met invloed op het straatgezicht, zoals erfafscheidingen, bijgebouwen en werkzaamheden aan de openbare ruimte. Voor onderdelen die niet zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte, gelden de gewone regels uit de (omgevings)wet. Het interieur van panden binnen een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht is geen beschermd onderdeel. De vergunningsvrije werkzaamheden zoals ingesteld door het Rijk, blijven van toepassing binnen een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Ook regulier onderhoud, waarbij het uiterlijk aanzien niet wijzigt, is en blijft vergunningsvrij.

Beknopte beschrijving

Het betreft een complex van voormalige arbeiderswoningen, die aan de oostzijde van het oude dorp omstreeks 1914 gerealiseerd zijn op initiatief van de Vereniging tot Verbetering van de Volkshuisvesting 'Amstelland'. Het betreft het eerste volkswoningbouwproject in Amstelveen na de totstandkoming van de Woningwet van 1901. Het complex bestond van oorsprong uit twee parallel geplaatste blokken aan de Middeldorpstraat en twee blokken, naast elkaar geplaatst aan de zuidzijde met de Roemerdorpstraat. Aan de zuidzijde van de Middeldorpstraat staat een blok van vijf woningen van het type A (nrs 17-25), welke identiek is aan Roemerdorpstraat nrs 6-10. Aan de noordzijde van de Middeldorpstraat staat een blok van acht woningen van het type B (nrs 22-36); deze rij is identiek aan de Roemerdorpstraat nrs 1-5.

Roemerdorpstraat 11, een voormalig winkelwoonhuis, is gelegen op de hoek van de Middeldorpstraat en de Roemerdorpstraat.

De woningen aan de Middeldorpstraat 22 tm 36 zijn eind 2016 gesloopt ten behoeve van de verbreding van de Rijkssnelweg A9.

In 1989 (bouwvergunning) wordt het gehele complex gerenoveerd waarbij tegen de achtergevel de aanbouwen worden vernieuwd. Bijna alle woningen behalve Middeldorpstraat 17 en 25 hebben nieuwe dakkapellen aan de voorzijde en legramen aan de achterzijde gekregen. De houten topgevels van het type B zijn gewijzigd.

Exterieur

De woningen van zowel het type A als B bestaan uit één bouwlaag en een kapverdieping; de nok ligt evenwijdig aan de straatas; de dakvorm is een zadeldak. De kopgevels

bevatten geen openingen behalve een raam in de top; de topgevel is bekleed met hout. De voorgevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk van rode baksteen in halfsteensverband; boven de gevelopeningen bevinden zich een rollaag.

Het houtwerk is wit geschilderd met uitzondering van de voordeur, die donkergroen is geschilderd. De kozijnen zijn grotendeels origineel, inclusief de roedeverdeling. Hier en daar zijn de kozijnen vervangen of is de roedeverdeling verwijderd. In 1898 is op nagenoeg elke woning een dakkapel geplaatst.

Type A (Middeldorpstraat 17-25, Roemerdorpstraat 6-10):

Dit type bestaat uit een blok van 5 woningen, waarvan de drie tussenwoningen een langskap hebben, parallel aan de straat, en de twee eindwoningen van de blokken daar haaks op staan en een zadelhak hebben met een nok die haaks staat op de straat. De buurpanden met een langskap, zijn aangekapt aan deze steekkap. Deze eindwoningen steken zo'n 2 meter naar voren in de rooilijn (zie luchtfoto onder 'situatie').

De drie tussenwoningen hebben op de begane grond een voordeur waarin een klein rechthoekig raampje is opgenomen. Boven de voordeur is een driedelig bovenlicht geplaatst. Links van de voordeur bevindt zich een driedelig raam met schuiframen en een eveneens driedeling bovenlicht met een roedeverdeling (in vier delen). De woningen aan de Roemerdorpsstraat 11 (voormalige winkel-woning) had van oorsprong de voordeur in de zijgevel. In de voorgevel is op de locatie van de voordeur een smal raam met bovenlicht met roedeverdeling aangebracht.

In de kap is in 1989 een dakkapel geplaatst met een driedelig kozijn, waarvan twee draaiende delen en een vast deel in het midden. Rechts van de dakkapel is een klein dakvenster geplaatst.

De woningen aan de uiteinden van de blokken hebben geen dakkapellen in het dakvlak, maar in een enkel geval wel een dakvenster. Op de verdieping is een driedeling raam aangebracht met driedelig bovenlicht met roedeverdeling, conform het raam op de begane grond. De indeling op de begane grond is gelijk aan die van de tussenwoningen.

De oorspronkelijke kozijnen en voordeur van de woning aan de Middeldorpstraat 25 zijn vervangen door afwijkende bruin gebeitste kozijnen, ramen en voordeur.

De tussenwoningen van beide blokken hebben kleine voortuinen. De lage, niet uniform vormgegeven, erfafscheidingen volgen de rooilijnen van de voorgevel van de uitstekende woningen op de koppen.

Op de hoek tussen de twee blokken van het type A is een extra winkel-woning gebouwd (Roemerdorpstraat 11). Tussen deze woning en de woning aan de Middeldorpstraat 17 is in 1990 een garage gebouwd. De garage is opgetrokken in donkergroen geschilderd hout en heeft een met pannen gedekte zadelpak.

Type B (Roemerdorpsstraat 1-5):

Dit blok bestaat uit vijf woningen onder een zadeldak met een langskap, parallel aan de straat. De woningen zijn net zo ingedeeld als de tussenwoningen van het type A. Alleen van de woning aan de Roemerdorpsstraat 1 is het oorspronkelijke raam op de begane grond vervangen door een groot vast raam met een draaiend deel aan de rechterzijde. Alle woningen hebben een dakkapel in het voordakvlak. Alleen de dakkapel bij de woning aan de Roemerdorpsstraat 2 is nog de oorspronkelijke, aangekapte dakkapel met een uitkragend boeideel dat wordt gedragen door vier klossen.

De woningen in dit blok hebben geen voortuinen. Slechts één gemetselde trede scheidt de voordeur van het openbaar gebied.

In de noordgevel van de woning aan de Roemerdorpsstraat 11 is een gedenksteen van zandsteen aangebracht met de volgende tekst:

BOUWVEREENIGING/AMSTELLAND/1914 – 1915/HET BESTUUR:/A.COLYN JR/
JOH.TWERDA/A.OOLGAARD SNIJDER/H.BERGKAMP JZ/P.J.DE
BRUIN/W.POOL ARCH./ J.C.C.KLICK AANN.

Criteria

Bij de aanwijzing van objecten als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht worden de navolgende criteria in aanmerking genomen:

situeringswaarde: A-1

architectonische betekenis: B

historische betekenis/cultuurhistorische waarde: A

- Uitwerking:**Situeringswaarde***

A-1 van belang als onderdeel van een complex gelegen naast de historische dorpskern

Architectonische betekenis**

B typologische betekenis als goed voorbeeld van dit type woonhuis
(arbeiderswoning)

Historische betekenis/cultuurhistorische waarde***

A van belang als herinnering aan een historische ontwikkeling in het verleden
(woning-bouwcomplex ontstaan na de totstandkoming van de Woningwet 1901)

* de situeringswaarde als onderdeel van een complex bestaande uit 1 parallel geplaatst woonblok, een hoekpand en garage en haaks daarop 2 losstaande blokken langs de Roemerdorpsstraat

** de bouwwijze en detaillering voorzover dit de voorgevel met inbegrip van historisch waardevolle onderdelen zoals het materiaalgebruik en de schaal, de aanwezige openingen van de ramen en deur in de voorgevel en de schaal

*** de externe architectonische opzet van het geheel als complex van arbeiderswoningen, de eerste vorm van volkshuisvesting in Amstelveen na de totstandkoming van de Woningwet

Specifiek beschermingswaardige onderdelen:

Van het pand als woonhuis en onderdeel van een woningcomplex kunnen de navolgende aspecten als kenmerkend en derhalve als beschermingswaardig worden aangemerkt:

pand: hoofdvorm met positionering van de architectonische onderdelen,
materiaalgebruik en detaillering in de voorgevel

gevels: het metselwerk en de gevelopeningen waaronder de raamindeling in de voorgevel

kap: de met pannen gedekte zadeldaken met steekkappen op de eindwoningen.

Situatie

Situatie 2021

Situatie 2015. Woningen aan de Middeldorpstraat 22-36 zijn nog niet gesloopt.

Begrenzing beschermde dorpsgezicht

Documentatie

Afbeelding 2

Afbeelding 3

Afbeelding 4

Afbeelding 5

Afbeelding 6